

درباره چاپ دستی (Printmaking)

سخنی با هنرمندان حکاک و چاپگر

مدیران گالری‌های هنری و مجموعه‌داران آثار نقاشی و چاپ دستی

ثمیلا امیرابراهیمی

در سال‌های اخیر کار چاپ دستی در ایران به نحو محسوس رو به رشد و بالندگی رفته است. علاوه بر تنی چند از استادان با سابقه در این زمینه، تعداد زیادی از هنرمندان جوان و با استعداد به این میدان آمده‌اند، مواد و ابزار حرفه‌ای و با کیفیتی به بازار ایران رسیده و کارگاه‌های چاپ دستی تأسیس شده‌اند. از سوی دیگر، علاقه گالری‌های هنری به ارائه کارهای چاپ دستی نیز افزایش یافته و مجموعه‌داران آثار هنری بیش از گذشته از خرید این گونه آثار استقبال می‌کنند. در این شرایط لازم دیدیم که برای پیشبرد و بهبود کار، برخی نکات و اطلاعات مفید و لازم در مورد این رشته از هنرهای زیبا را به اطلاع دست‌اندرکاران آن برسانیم.^[1]

مدتی است که سایت معتبر و بین‌المللی «WorldPrintmakers.com» الگویی برای یک شناسنامه یا گواهینامه اعتبار آثار چاپ دستی تهیه کرده است که آگاهی از آن جهت تأمین منافع هنرمندان، گالری‌داران و مجموعه‌داران آثار چاپ دستی در سراسر جهان ارزش بسیار دارد و می‌تواند مانع از سوء استفاده یا کژفهمی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان این گونه آثار باشد. نظر به تحولات اخیر این شاخه از هنرهای تجسمی در ایران، از همه علاقه‌مندان این رشته اعم از هنرمندان، استادان، هنرجویان، گالری‌داران، مجموعه‌داران و خریداران آثار چاپ دستی در ایران نیز دعوت می‌شود با مفاد این الگو آشنا شده و رعایت آن را هدف نهایی خود قرار دهند. بدیهی است که برخی از موارد این الگو هنوز در ایران چندان مورد استفاده‌ای ندارد. مثل اطلاعات مربوط به ستون ناشر و یا حتی اطلاعات مربوط به کارگاه چاپ و چاپگر اصلی و تفاوت تاریخ امضای تیراژهای اولیه با تیراژهای بعدی که بیشتر در مورد آثار چاپی با تیراژ بالا مصداق دارد.

اطلاعات مفیدی که در صفحات بعدی این مطلب در مورد ابزار و مواد کار حکاکی و چاپ دستی ملاحظه خواهید کرد توسط خانم مینا نوری نقاش و حکاک باتجربه این رشته، جهت کمک به هنرمندان حکاک و چاپگر و سایر علاقه‌مندان گردآوری و تنظیم شده است. اطلاعات بیشتر در زمینه تکنیک‌ها و روش‌های گوناگون حکاکی روی فلز را می‌توانید در کتاب «چاپ دستی، تکنیک کالکوگرافی» تألیف مینا نوری، یا از طریق جستجو در اینترنت پیدا کنید.

امید می‌رود، سطح کیفی و فنی تولید و کار چاپ دستی در ایران با اتکاء به این اطلاعات بالاتر برود و آثار چاپ دستی هنرمندان ایرانی در رقابت با سایر آثار هنری در نمایشگاه‌های داخلی، مسابقات و بازارهای بین‌المللی توفیق و محبوبیت بیشتری پیدا کند.

در پایین، گواهینامه را به زبان انگلیسی، همراه با ترجمه کامل متن به فارسی ملاحظه خواهید کرد. فرم فارسی این متن با توجه به اهمیت مطالب آن به نحوی تنظیم شده است که گالری‌داران و هنرمندان بتوانند به راحتی آن را تکثیر و استفاده کنند.

الگوی گواهینامه اعتبار در سال ۲۰۰۱ به دنبال برنامه‌مبارزاتی و هدفمندی تحت عنوان «اینک پرده‌برداری کامل» تهیه شد تا از یک سو به شرایط و نیازهای چاپگران پاسخ دهد و از سوی دیگر مجموعه‌داران را با مسائلی که در ارتباط با اعتبار یک اثر چاپ دستی مطرح می‌شود آشنا کند.

«گواهینامه اعتبار» به چاپگران تیراژهای محدود و معتبر هنری این امکان را می‌دهد تا کار خود را از پوسترها و کپی‌های ماشینی که برخی از واسطه‌ها تحت عنوان «چاپ دستی» جا می‌زنند متمایز کنند. چاپگران با دادن اطلاعات وسیع درباره کار خود نه تنها اعتبار کارشان را تضمین

۱- این متن در تاریخ ۲۷ خرداد سال ۱۳۸۸ توسط نویسنده برگردان شده است.

می‌کنند بلکه خریداران خود را نیز آموزش می‌دهند و آن‌ها را از اینکه پول خود را صرف خرید چگونگی اثری می‌نمایند آگاه می‌کنند. در واقع، چنین اعتبارنامه‌ای از آن جا که اطلاعات مشروحی در مورد عوامل مؤثر در تولید و چاپ یک اثر (چاپ دستی) به خریدار می‌دهد، نوعی ارزش اضافی به آن می‌افزاید. هرچه جزئیات این اطلاعات بیشتر باشد ارزش اثر بیشتر خواهد بود. موارد مندرج در این الگو را با هم مرور می‌کنیم:

- ستون نام هنرمند (یا هنرمندانی که با هم یک اثر را آفریده‌اند) و ستون «عنوان اثر» نیازی به توضیح ندارند. اگر هنرمند اثرش را مستقیماً از آتلیه خود می‌فروشد می‌تواند آدرس و شماره تلفن خود را ذکر کند. شاید خریدار یا دوست او بخواهد آثار دیگری از او بخرد. بنابراین چنین آدرسی و همچنین آدرس الکترونیکی هنرمند می‌تواند ضروری باشد. از سوی دیگر اگر اثر توسط گالری یا واسطه‌ای به فروش می‌رسد، البته ممکن است تماس مستقیم مشتری با هنرمند درست نباشد.

Certificate-of-Authenticity Model	
Artist's full name: _____	Title of print: _____
Signature: _____	Medium/technique: _____
Address: _____	Paper or support: _____
Phone: _____	Image size: _____
Workshop: _____	Paper size: _____
Master printer: _____	Edition: _____
Publisher: _____	Type and number of proofs: _____
Date of edition: _____	Plate or matrix cancelled?: _____
Date of signing if different: _____	Additional information: _____

الگوی گواهی‌نامه اعتبار	
نام کامل هنرمند	عنوان اثر
نوع امضای هنرمند	تکنیک اثر
آدرس هنرمند	نوع کاغذ
شماره تلفن	اندازه تصویر
کارگاه	اندازه کاغذ
چاپگر اصلی	تعداد مجموعه نسخ چاپی از یک کلیشه
ناشر	نوع و تعداد نسخه‌ها
تاریخ چاپ نسخه‌ها (اگر بیش از یک نسخه باشد)	تاریخ امضاء اثر (در صورت متفاوت بودن با تاریخ گرفتن نسخه‌ها)
تاریخ امضاء اثر (در صورت متفاوت بودن با تاریخ گرفتن نسخه‌ها)	سایر اطلاعات

- ذکر نام چاپگر یا کارگاه چاپی و همچنین نام چاپگر اصلی که چاپ نسخه‌ها را به عهده گرفته نیز تضمینی برای خریدار محسوب می‌شود. ذکر نام ناشر نیز به همین ترتیب اهمیت دارد.

- تاریخ چاپ آثار و تاریخ امضای آن‌ها (در صورت متفاوت بودن دو تاریخ) نیز اهمیت دارد. مدتی پس از فوت هنرمند و چنانچه کارهای او به شهرت برسند این تاریخ‌ها زمانبندی صحیح آثار او را برای تاریخ‌نگاران ممکن می‌کند.

- آیا پس از گرفتن تمام تیراژهای یک کلیشه، پلیت، فایل دیجیتالی یا کلیشه اثر مخدوش شده است؟

این مسأله بسیار مهم است چرا که مخدوش کردن کلیشه، گرفتن تیراژ بیشتر از آن را غیر ممکن می‌کند. اگر کلیشه مخدوش شود، چاپ هیچ نسخه اضافی با استفاده از یک رنگ دیگر یا شماره‌بندی رُمی، یا هر بازی دیگر ممکن نخواهد شد.

- ستون دیگری تحت عنوان «سایر اطلاعات» در این الگو در نظر گرفته شده که به هر هنرمند فرصت می‌دهد تا شرایط ویژه خود را اعلام کند. مثل اینکه:

- آیا شما در اجرای یک اثر چاپی از یک تکنیک استفاده کرده‌اید یا ترکیب چند تکنیک؟

- آیا انواع و گونه‌های دیگری از نسخه چاپی در این مجموعه وجود دارد که باید ذکر شود، مثلاً نسخه‌هایی با کاغذهای مختلف یا مرکب‌های رنگی مختلف؟ در این ستون می‌توانید آن را ذکر کنید.

- آیا می‌خواهید درباره زندگی و یا کار و فعالیت خود اطلاعات دیگری به خریدار (یا مخاطب) آثار خود بدهید؟ در همین ستون آن را بنویسید.

- آیا نیازی می‌بینید که در اینجا و یکبار برای همه روشن کنید که یک اثر هنری چاپی با تیراژ محدود چه فرقی با پوسترها و کپی‌های ماشینی دارند؟ در این ستون و تحت عنوان «سایر اطلاعات» می‌توانید به هریک از این موارد اشاره کنید.

این نکته‌ها و هر چیز دیگری که به نظر شما ممکنست به کار چاپ دستی مربوط شود تجربه خریدار اثر شما را بیشتر خواهد کرد. هنرمند چاپگری را می‌شناسیم که با فروش هر اثر چاپی خود جزوه هفت صفحه‌ای به خریدار تحویل می‌دهد. مشتریان او کارش را کاملاً ویژه می‌دانند و همین طور هم هست.^[۱]

۲- برگرفته از سایت WorldPrintmakers.com که از تابستان سال ۲۰۰۰ راه‌اندازی شده است. هدف مؤسسان این سایت، اطلاع‌رسانی به چاپگران فعال، مجموعه‌داران و علاقه‌مندان به چاپ‌های دستی هنری در سراسر جهان است.

الگوی گواهینامه اعتبار
Certificate-of-Authenticity Model

نام کامل هنرمند

نمونه امضاء هنرمند

عنوان اثر

تکنیک اثر

نوع کاغذ

اندازه تصویر

اندازه کاغذ

(تعداد) مجموع نسخ چاپی از یک کلیشه

چاپگر اصلی

کارگاه

نوع و تعداد نسخه ها

تاریخ چاپ نسخه ها (گرفتن تیراژها)

تاریخ امضاء اثر (در صورت متفاوت بودن با تاریخ گرفتن تیراژها)

آیا کلیشه باطل شده است؟

آدرس هنرمند

شماره تلفن

ناشر

سایر اطلاعات

www.WorldPrintmakers.com

